

Rakentamisen luvituksen toimenpiteitä

Satu Reisko, DigiFinland Oy

Mikä muuttuu päivä 29.11.2023

RYHTI Rakennetun
ympäristön
tieto

- Mikä muuttuu
- Merkittävimmät vaikutukset
- Kuntien toimenpiteet esimerkkikuntien mukaisesti
- Kysymyksiä ja vastauksia

Mikä muuttuu rakentamisen luvituksessa?

- **Pysyvä rakennustunnus** haetaan jatkossa valtakunnallisesta Ryhti-tietojärjestelmästä
- Kunta toimittaa rakentamisluvan tietosisällön **kansallisesti yhtenäisessä muodossa rakennetun ympäristön tietojärjestelmään** kunnan omasta lupajärjestelmästä tai kuntarekisteristä
- **Lupahakemuksen mukana** kunta ottaa vastaan **rakennussuunnitelmat suunnitelmätietomalleina (BIM) tai muussa koneluettavassa muodossa** (tarkentuu asetusten valmistuessa ja tietojärjestelmän kehityksessä)
- Rakennustietomalleja voidaan hyödyntää lupakäsittelyssä
- Kunta ottaa vastaan **myös toteumamallin ja rakentamisen aikaisia asiakirjoja** ja toimittaa ne rakennetun ympäristön tietojärjestelmään
- **Järjestelmät ja ohjelmistot päivitetään** tai uusitaan tarpeen mukaan

Työntekijä & työnjohto

- Työntekijät voivat hyödyntää keskitetympää, laadukkaampaa ja kattavampaa tietoa
- Tiedon toimittaminen helpottuu ja nopeutuu, koska jatkossa tietoa toimitetaan yhteen kansalliseen järjestelmään
- Suunnittelu helpottuu, kun tietoa saatavilla myös muista kunnista
- Työ tehostuu pitkällä aikavälillä, vaikka uusien toimintatapojen, ohjelmistojen tai ohjelmien opettelu vie aluksi aikaa
- Tietomallipohjainen kaavoitus vaati huolellisempaa kaavojen teknistä tuottamista
- Kaavojen laatiminen tietomallimuodossa tarkoittaa merkittävää ajattelu- ja toimintatapojen muutosta

Kuntaorganisaatio

- Digitaalisessa järjestelmässä tiedot ovat turvallisemmin tallessa kuin paperiarkistossa.
- Kun kaikki tieto on saatavilla keskitetystä järjestelmästä, tietoa ei tarvitse toimittaa usealle eri viranomaiselle
- Tiedonhankinnan kustannukset vähenevät, kun tieto löytyy yhdestä järjestelmästä.
- Yhdestä järjestelmästä löytyvä tieto helpottaa kuntien välistä yhteistyötä ja vähentää tarvetta vastailta tietokyselyihin.
- Kuntien voimassa olevat sopimukset esim. ohjelmistoyrittäjien tai kaavoituksen konsulttien kanssa vaativat päivityksiä.
- Pitkällä aikavälillä kustannukset laskevat (?), vaikka alussa uudet toimintatavat aiheuttavat kustannuksia.

Kuntapäätäjät

- Päätäjien on helpompi löytää yksityiskohtaisempaa tietoa.
- Tietomallipohjainen tieto mahdollistaa esitettävän aineiston havainnollistamisen.
- Päätöksentekoa tukee laadukkaampi tutkittu tieto.
- Yhteentoimiva ja keskitetty tieto auttaa analysoimaan ympäristöä monipuolisemmin ja tekemään pidempikantoisia päätöksiä.
- Viranomaisten sisäiset prosessit tehostuvat, jolloin tiedonhankinnan ja tiedon toimittamisen kustannukset vähenevät. Tämä näkyy päätöksenteossa.

Kuntalainen

- Kiinteistönomistajan on helpompi vertailla eri viranomistajien tietoja.
- Kansalaisen tiedonhankinta helpottuu. Rakennuksen ydintiedot ovat omistajalle helpommin saatavilla, mikä lisää suunnittelun avoimutta ja läpinäkyvyyttä.
- Rakennusten elinkaaren aikana tehtävien korjausten suunnittelu helpottuu
- Rakennuksen parempi tietoperusta tukee sen säännöllistä huoltoa ja ylläpitoa
- Perustietoa ei tarvitse tuottaa uudelleen, koska historiatieto on saatavilla.
- Pelastustyö nopeutuu ja turvallisuus lisääntyy.

Kuntien toimenpiteet esimerkkikunnittain

- Kunta käsittelee luvat ja ylläpitää kuntarekisteriä
- Kunta ostaa lupapalvelun ja kuntarekisterin ylläpidon

Kunta käsittelee luvat ja ylläpitää kuntarekisteriä (paikkatieto-ohjelma tai muu rekisteri)

- Hankintaan ohjelmapäivityksiä tai uusia ohjelmia, varataan resursseja muutokseen
- Osallistutaan hankintakoulutukseen
- Tarkistetaan tarvittaessa hallintosääntö, tiedonohjaussuunnitelma ja taksat

- Opetellaan tietomallimuotoisen rakennussuunnitelman vaatimuksia ja hyödyntämistä
- Opetellaan uusia ohjelmaominaisuuksia tai uusia ohjelmia

- Muutetaan järjestelmiä, joissa lupatietoja vastaanotetaan, käsitellään ja tallennetaan
- Otetaan Palveluväylä käyttöön

- Ratkaistaan miten tieto siirretään Ryhtiin
- Opetellaan käyttämään Ryhtiä ja siellä olevaa tietoa

Kunta ostaa lupapalvelun ja kuntarekisterin ylläpidon

- Osallistutaan hankintakoulutukseen
- Tarkistetaan tarvittaessa hallintosääntö, tiedonohjaussuunnitelma ja taksat

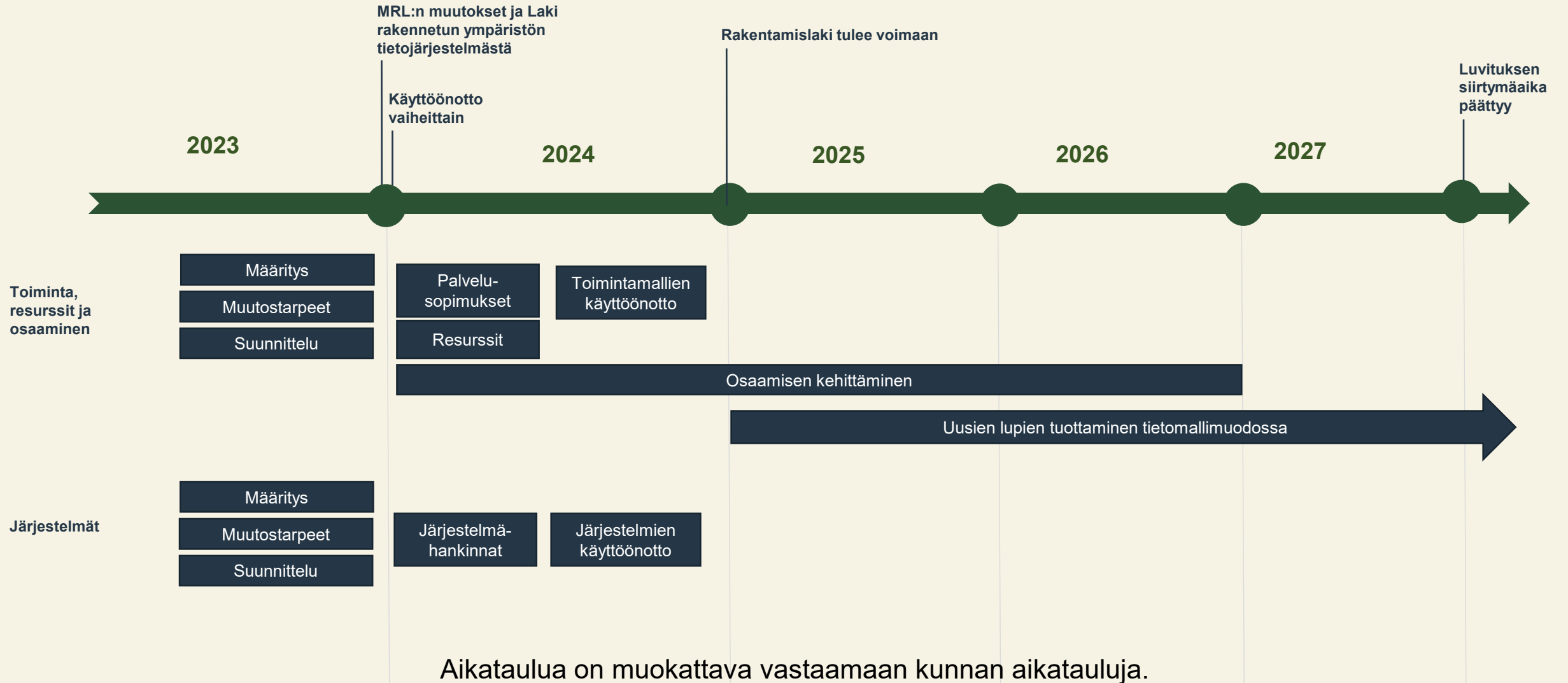

- Muutetaan palvelusopimuksia

- Opetellaan käyttämään Ryhtiä ja siellä olevaa tietoa

Muokattava esimerkkiaikataulu

Esimerkki miten edetä kunnassa

Valitaan koordinaattori

- Kunta valitsee henkilön, joka koordinoi toimenpiteitä kunnassa

Kootaan työryhmä

- Koordinaattori kokoaa tarvittaessa työryhmän, jossa on edustettuna ne toimialat, yksiköt ja työntekijät, joita toimenpiteet koskevat (kaavoitus, rakennusvalvonta, tietohallinto, paikkatiedot jne.)

Tutustutaan toimenpideohjelmaan,
hahmotetaan toimenpiteet

- Koordinaattori tai työryhmä tutustuu Ryhti-muutostuen toimenpideohjelmaan ja hahmottaa sen avulla toimenpiteet, jotka ovat tarpeellisia kunnassa

Laaditaan suunnitelma

- Koordinaattori tai työryhmä laatii suunnitelman toimenpiteistä ja niiden aikataulusta sekä toimenpiteisiin tarvittavista resursseista

Hyväksytään suunnitelma

- Suunnitelma hyväksytään kunnan hallintosäännön mukaisesti toimielimessä tai virkamiestyönä

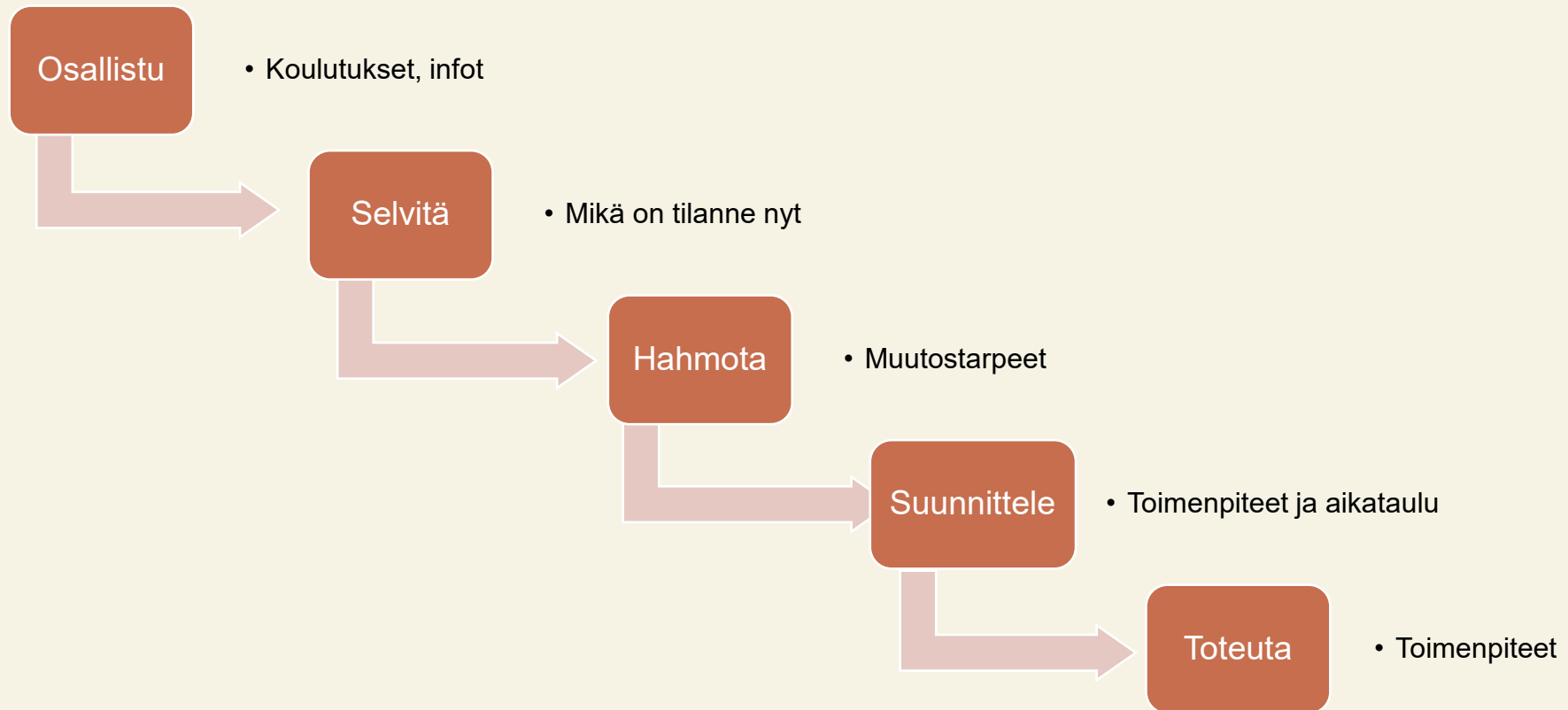
Tiedotetaan muutoksesta ja
toimenpiteistä

- Muutoksesta ja toimenpiteistä tiedotetaan tarpeen mukaan luottamushenkilöille ja muulle kuntaorganisaatiolle

Toteutetaan toimenpiteet

- Kunta toteuttaa toimenpiteet suunnitelman mukaisesti

Yhteenvedo toimenpiteistä

Kysymyksiä ja vastauksia

Miten siirtyminen Ryhti-tietojärjestelmän käyttöön tapahtuu?

- Ennen siirtymää riittää, kun kunta toimittaa tiedot väestötietojärjestelmään. Ryhti-järjestelmään saadaan siirtymäaikana kunnan väestötietojärjestelmään toimittamat tiedot. Kunnan **ei tarvitse** siirtymäaikana toimittaa tietoja kahteen järjestelmään.
- Kunta täyttää lakisääteisen tietojen toimittamisen veloitteen, kun tiedot toimitetaan rakennetun ympäristön tietojärjestelmään. Tietojen toimittaminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään korvaa väestötietojärjestelmään toimittamisen.
- Muutoksesta on sovittu DVV:n kanssa. Uusi ratkaisu on luotettava ja rakennustiedot ovat jatkossakin saatavilla kattavasti.

Näin ennen siirtymää

Kunta,
kunnan
ostopalvelutaho

Digi- ja väestö-
tietovirasto

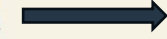
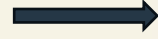

Näin siirtymän jälkeen

Kunta,
kunnan
ostopalvelutaho

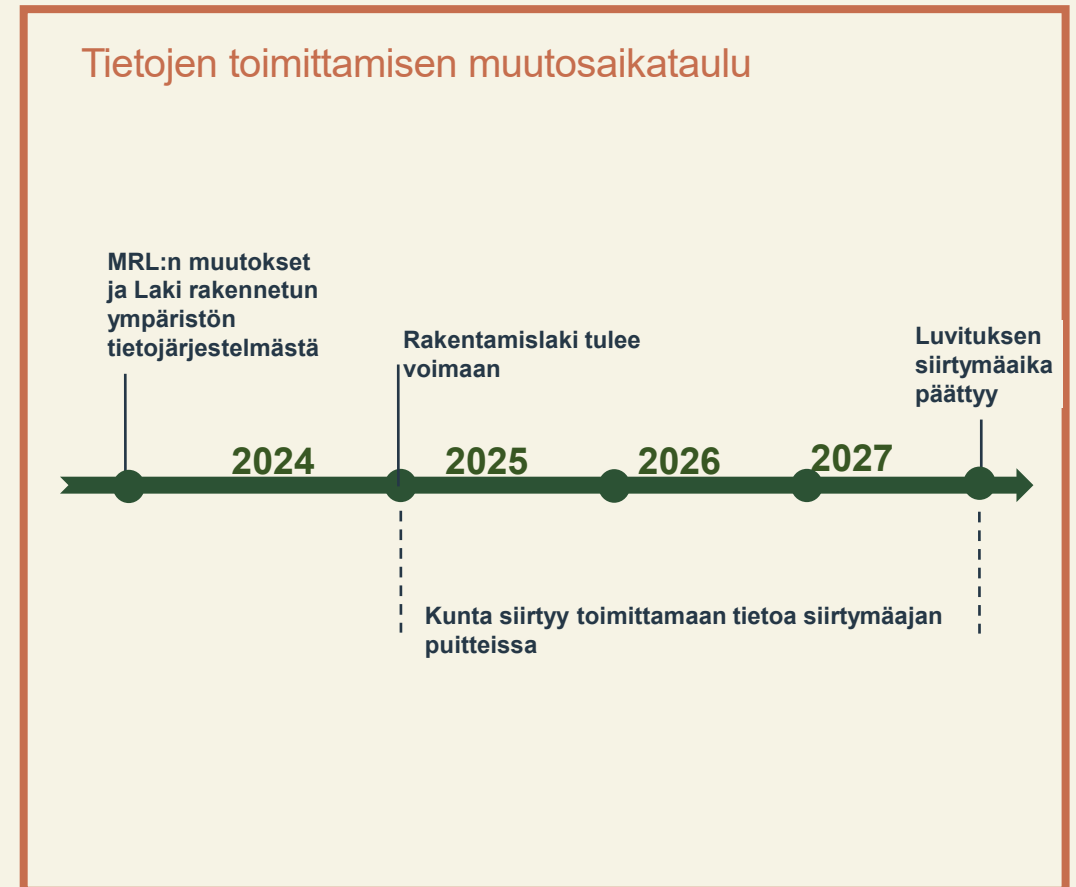

Digi- ja väestö-
tietovirasto

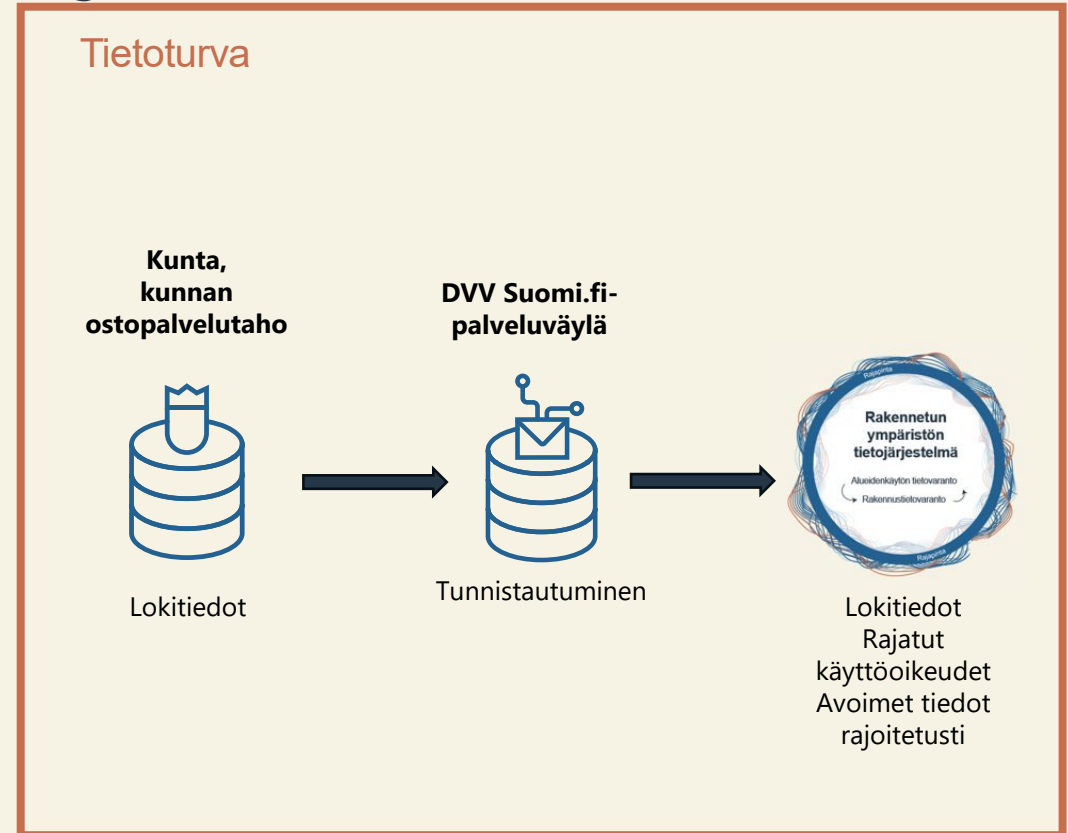
Milloin kunta siirtyy toimittamaan tietoa Ryhtiin?

- Kunnat siirtyvät käyttämään rakennetun ympäristön tietojärjestelmää yksitellen tai hallituina ryhminä.
- Kun siirtymä on valmis tehtäväksi, kuntaa tiedotetaan hyvissä ajoin.
- Siirtymähetki sovitaan yhdessä kunnan kanssa.

Miten tietoturva toteutuu tietojärjestelmässä?

- Määrittelyvaiheessa YM:n tilaama digitaalisen turvallisuuden selvitys
- Toteutuksessa mukana tietoturva-asiantuntija
- Tiedon luokittelussa mukana valtion viranomaisia ja aktiivisia kuntia, viimeistellään kun tietomallit on hyväksytyt
- Tietojärjestelmä toteutetaan niin, että se täyttää Katakri-auditoinnin kriteerit, huomioidaan myös uudemman Julkri-kriteeristön vaatimuksia
- Tietojärjestelmään kirjautuminen edellyttää vahvaa tunnistautumista, käyttöoikeudet luonnollisille henkilöille
- Kävijöistä jää lokitiedot, järjestelmä hälyttää poikkeavasta käytöstä
- Käyttöoikeudet ovat rajattuja, pääsy vain käyttäjälle oleelliseen tietoon
- Avoimesti saatavilla ei salassa pidettävää ja turvaluokiteltua tietoa

Lisätietoa saat:

ryhti.syke.fi

ryhtimuutostuki@digifinland.fi

ym.fi/ryhti
ryhti@gov.fi

ym.fi/yhteentoimivuus
yhteentoimivuus@gov.fi

Tilaa uutiskirje: ym.fi/ryhti

Ympäristöministeriö | Aleksanterinkatu 7, Helsinki
PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi